

नलिका वितरण प्रणाली सामाईक दरसूची सन २०१९-२० साठी तसेच नलिका वितरण प्रणालीसाठीच्या संकल्पन व विनिर्देशांचे प्रमाणीकरण (Standardization) करण्यासाठी उच्च स्तरीय तांत्रिक समिती गठित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण २०१९/(६९/२०१९)/लपा

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक :- ११ फेब्रुवारी, २०१९.

- वाचावे :-**
- (१) शासन निर्णय क्र.सिंचन २०१५/प्र.क्र.२४/२०१५/जसं(धोरण), मंत्रालय, मुंबई दि.०९.०६.२०१६
 - (२) शासन निर्णय क्र.सिंचन २०१५/प्र.क्र.२४/२०१५/जसं(धोरण), मंत्रालय, मुंबई दि.१३.०९.२०१७
 - (३) शासन निर्णय क्र.सिंचन २०१५/प्र.क्र.२४/२०१५/जसं(धोरण), मंत्रालय, मुंबई दि.१८.०९.२०१७
 - (४) शासन निर्णय क्र.सिंचन २०१५/प्र.क्र.२४/२०१५/जसं(धोरण), मंत्रालय, मुंबई दि.०२.०२.२०१७

प्रस्तावना :

राज्य शासनाने सिंचनामध्ये वाढ होण्याचे दृष्टीने राज्यामध्ये सध्या प्रचलित असलेल्या गुरुत्विय प्रवाही कालव्याव्दारे होणाऱ्या सिंचन ऐवजी बंद पाईप मधून शेतकऱ्यांचे शेतापर्यंत सिंचन प्रस्तावित करण्याचे धोरण नक्की केले आहे. त्यानुसार उपलब्ध पाण्याचा शेतीसाठी इष्टतम वापर करण्याचे शासनाचे धोरण आहे. त्यामुळे सुक्ष्म सिंचनास प्राधान्य आहे. तसेच त्यामुळे पाण्याचा होणार व्यय मध्ये घट होऊन सिंचन निर्मिती वाढ होणेस मदत होणार आहे. तसेच केंद्र शासनाने सन २०१७ पर्यंत पाणी वापराच्या कार्यक्षमतेत २० टक्क्यांनी वाढ करण्याचे उद्दिष्ट ठेवले होते व त्या अनुषंगाने उपाययोजना करण्याचे राज्य शासनास आवाहन केलेले होते. त्यानुषंगाने शासनाने संदर्भान्वये नलिका वितरण प्रणाली बाबत धोरण निश्चित करण्यात आले आहे. कृषी क्षेत्रातील पाणी वापर हा लक्षणीय असल्याने कृषी क्षेत्रातील पाणी वापराची कार्यक्षमता वाढविण्यास प्राधान्य देणे गरजेचे आहे. त्याच दृष्टीने तसेच महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणाच्या (MWRRRA) दि.१२-०६-२०१५ रोजीच्या अधिसूचनेनुसार सन २०१९ पासून बारामाही पिकांना सूक्ष्म सिंचनाव्दारे पाणी देणे अनिवार्य केलेले आहे.

सद्यःस्थितीत जलसंपदा विभागाच्या नलिका वितरण प्रणालीच्या कामासाठी महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाची दरसूची वापरण्यात येत आहे. नलिका वितरण प्रणालीचे, जलसंपदा विभागांतील कामांचे स्वरूप व महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणातील कामांचे स्वरूप भिन्न आहेत. त्यामुळे महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाची दरसूची वापरल्याने विभागांच्या वितरण प्रणालींच्या सर्व अडचणींची सोडवून होणे अशक्य आहे. त्यामुळे जलसंपदा विभागाची नलिका वितरण प्रणालीसाठी स्वतंत्र दरसूचीची असणे गरज आहे.

शासन आदेश क्र.दरसूची २३१६/(२१३/२०१६)/लपा-२, दि.२९/०८/२०१६ अन्वये नलिका वितरण प्रणालीची दरसूची, विर्निष्टे व संकल्पन ठरविणेसाठी मुख्य अभियंता (वि.प्र.), अमरावती यांचे अध्यक्षतेखाली समिती गठित केली होती. सदर समितीने शासनास सादर केलेल्या वितरण प्रणालीच्या अहवालाची प्रत सामाईक दरसूची समितीस शासनाने दि.३१/०८/२०१७ रोजीच्या शासन पत्रान्वये पाठविलेली होती, त्यानुसार समितीने महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण दरसूची वारण्याची तरतूद सामाईक दरसूचीत केलेली आहे.

सद्यःस्थितीस जलसंपदा विभागात नलिका वितरण प्रणालीचा वापर वाढलेला असून यांचे दर व दरपृथःकरणे सामाईक दरसूचीत अंत्यत तातडीने समाविष्ट करणे अत्यंत आवश्यक आहे. म्हणून नलिका वितरण प्रणालीसाठीची दरसूची, दरपृथःकरणे, विर्निष्टे व संकल्पने निश्चित करून व सामाईक दरसूचीमध्ये समाविष्ट करणेबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. तसेच नलिका वितरण प्रणालीसाठी वापरात असलेली संकल्पने व विनिर्देश (Design and Specifications) चे प्रमाणीकरण करणेसाठी उच्च स्तरीय तांत्रिक समिती नेमण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

वरील सर्व बाबींचा विचार करून नलिका वितरण प्रणालीसाठीची सर्वसमावेशक अशी दरसूची, दरपृथःकरणे, विर्निष्टे व संकल्पने निश्चित करणेसाठी व त्यांचे प्रमाणीकरण करण्यासाठी खालीलप्रमाणे उच्च स्तरीय तांत्रिक समिती गठित करण्यात येत आहे.

१) महासंचालक, महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन संस्था, नाशिक	:	अध्यक्ष
२) मुख्य अभियंता, तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगांव	:	सदस्य
३) मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे	:	सदस्य
४) मुख्य अभियंता व मुख्य प्रशासक, ला.वि.प्रा, औरंगाबाद	:	सदस्य
५) मुख्य अभियंता, मध्यवर्ती संकल्पचित्र संघटना, नाशिक	:	सदस्य
६) मुख्य अभियंता(वि.प्र.), जलसंपदा विभाग, पुणे	:	सदस्य
७) मुख्य अभियंता (विप्र), जलसंपदा विभाग, अमरावती	:	सदस्य
८) मुख्य अभियंता, गोसीखुर्द प्रकल्प, नागपूर	:	सदस्य
९) मुख्य अभियंता, कोकण प्रदेश, जलसंपदा विभाग, मुंबई	:	सदस्य
१०) आवश्यकतेप्रमाणे नलीका प्रणालीतील कोणत्याही तज्ज्ञास विशेष निमंत्रित सल्यासाठी सदस्य म्हणून नेमणूकीचे अधिकार समितीस राहतील	:	सदस्य
११) अधिक्षक अभियंता, कोयना संकल्पचित्र मंडळ, पुणे	:	सदस्य सचिव

समितीची कार्यकक्षा:-

- (१) दर व दरपृथःकरणे अंतिम करणेसाठी वितरण प्रणालीच्या कामासाठी लागणाऱ्या विविध बाबींच्या कामाची विभागणी करून संकल्पनांची बाजू विचारात घेणे.
- (२) विनिर्दिष्टे (Specifications) अंतिम करणे
- (३) पाईप व त्या अनुषंगिक जोडणीच्या साहित्याचे आवश्यक त्या बाबतीत नव्याने EOI मागविणे
- (४) सामाईक दरसूची समितीने मंजूर केलेले मंजुरांचे दर घेणे
- (५) CWC च्या Guidelines for Planning and Design of Piped Irrigation Network (July २०१७) यातील तरतुदी विचारात घेवून Bedding, Backfilling, Lowering and Laying of Pipes, Hydraulic testing of pipe, Material specification व Type designs इत्यादी बाबी विचारात घेवून सविस्तर अभ्यास करणे.
- (६) सर्व प्रकारच्या पाईप्स व विविध व्यास व इतर अनुषंगिक बाबी विचारात घेणे.
- (७) महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाच्या सामाईक दरसूचीमधील सर्व बाबींचे दर व दरपृथःकरणाची पडताळणी करून नव्याने जलसंपदा विभागाच्या दरसूचीत समाविष्ट करण्याबाबत शासनास अहवाल देणे.

- (८) महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाच्या सामाईक दरसूचीत अंतर्भूत नसलेल्या पाईप्सचे दर व दरपृथःकरणे निश्चित करणे.
- (९) वितरण प्रणालीची कामे पूर्ण करून हस्तांतरण झालेनंतर दुरुस्तीच्या कामांची उचित तरतूद सदर दरसूचित करणे.
- (१०) समितीने नलिका वितरण प्रणालीकरीता लागणाऱ्या सर्व सुट्या भागांच्या बाबींचे दर दरसूचीमध्ये समावेश करणे.
- (११) अतिरिक्त बाबींच्या दरांचा दरसूचीत अंतर्भाव करावा तसेच इतर राज्यातील PVC पाईपच्या दरांचा तुलनात्मक अभ्यास करून आवश्यक ते बदल करणे.
- (१२) नलिका वितरिका प्रणालीसाठी संकल्पन, संकल्पन पद्धती व विनिर्देश यांचा आढावा घेवून त्याचे प्रमाणीकरण (Standardization) करणे. या बाबी उच्च स्तरीय समितीने कालबद्ध पद्धतीने शासनास सादर करावयाच्या आहेत.
- (१३) दरपृथःकरणे तयार करणेसाठी वापरण्यात येणारे पाईप्सचे IS असावेत किंवा समकक्ष असावेत. सदर बाबत सर्वकंष अभ्यास करून उच्च स्तरीय समितीने आपला अहवाल तीन महिन्यात शासनास सादर करावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेताक २०१९०२१२११२६१८००२७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(मि.आ. वाणी)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत अग्रेषित:-

१. प्रधान सचिव (जलसंपदा) जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२. सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३. सचिव (प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. महासंचालक, महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संशोधन संस्था, नाशिक
५. मुख्य अभियंता (द. व प्र.) व सह सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. मुख्य अभियंता (ज.स.) व सह सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. मुख्य अभियंता (पा.) व सह सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. मुख्य अभियंता, तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगांव
९. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे
१०. मुख्य अभियंता व मुख्य प्रशासक, ला.वि.प्रा, औरंगाबाद
११. मुख्य अभियंता, मध्यवर्ती संकल्पचित्र संघटना, नाशिक

१२. मुख्य अभियंता (विप्र), जलसंपदा विभाग, पुणे
१३. मुख्य अभियंता (विप्र), जलसंपदा विभाग, अमरावती
१४. मुख्य अभियंता, गोसीखुर्द प्रकल्प, नागपूर
१५. मुख्य अभियंता, कोकण प्रदेश, जलसंपदा विभाग, मुंबई
१६. अध्यक्ष सामाईक दरसूची (मुख्य अभियंता (विप्र), जलसंपदा विभाग, पुणे) यांना माहितीस्तव प्रत
१७. अधिकारी अभियंता, कोयना संकल्पचित्र मंडळ, पुणे
१८. ल.पा. कार्यासन संग्रहार्थ